

samme Mennesker til at være en kirkelig Rigsdag, vil ikke have den samme Sky for at blande sig ind i disse Ting, som vi have, fordi denne nemlig er udnævnt til at gøre det; man har jo netop bragt den til Verden, for at den skal have Forstand paa den Slags Ting, og for at den skal blande sig ind deri, og jeg vil betragte det som i højeste Grad uheldigt, om vi fik en saadan kirkelig Forsamling, der skulde til at blande sig i de indre kirkelige Spørgsmaal.

Det er den gamle Grundtvigske Opfattelse, det er en Opfattelse, som ogsaa Vilhelm Beck personlig — om ikke Retningen i det hele — vedkendte sig, det er en Opfattelse, Socialdemokratiet deler, at saa længe vi have en Folkekirke, er den danske Regering og Rigsdag den eneste frisindede Styrelse, fordi den aldrig har følt og aldrig vil føle nogen som helst Lyst til eller Kald til at blande sig ind i Trosspørgsmaal. Ganske anderledes end en hvilken som helst kirkelig Forsamling, der netop er valgt til det, — som Harald Holm sagde, — og derfor føler sig kaldet til at blande sig i Trossager, hvor der efter vor Formening skal være absolut Frihed.

Den Kirkeforfatning, der er det ærede Medlem fra Ringkøbing's Ideal, selv om han har maattet holde den noget tilbage og afvente Tidens Modnelse — jeg haaber nu, at den vil modne i en anden Retning, end det ærede Medlem fra Ringkøbing venter —, er en Kirkeforfatning, der udspringer af hans Syn, af hans Standpunkt, som man i tidligere Tid — jeg ved ikke, om Udtrykket er til endnu — kaldte et Sognedegnestandpunkt, jeg siger ikke dette i nogen som helst nedsættende eller fornærmende Betydning. Lige saa lidt som Benævnelsen Sognepræst er nedsættende eller fornærmelig, lige saa lidt er „Sognedegn“ det. En Sognedegn er en Mand, der ser paa Kirken og Kirkens Sag ud fra sin sognemæssige og snævre Horisont, en Horisont, som det store Flertal af den danske Lærerstand forlængst er vokset fuldstændig fra. En Sognedegn vil have Orden i Sagerne, en vis ydre Orden, thi han er ikke vokset op til at kunne se de Horisonter, hvor man vil have Frihed paa alle Aandens og Religionens Omraader.

Det ærede Medlems kirkelige Ideal er vedblivende det, som jeg ikke kan karakterisere paa anden Maade, end jeg gjorde det i 1900 og 1903: et skindemokratisk Statskirkevæsen. Det er en Statskirke i andre Former end den nuværende, hyllet i delvis demokratiske, men, naar man ser

til Bunds deri, skindemokratiske Former. Nej, saa foretrækker jeg langt den nuværende Folkekirke, indtil Tiden er moden til en virkelig fri kirkelig Udvikling. Vort Standpunkt er Orden og Planmæssighed i det økonomiske Samfundsliv, men den fulde Frihed, en ubegrænset Frihed paa alle Aandslivets Omraader. Jeg tror, det er et Standpunkt, der vil vinde Tilslutning og vinder Tilslutning baade fra frisindet borgerlig og kirkelig Side.

Man har fra enkelte religiøse Kredse peget paa den formentlige Fare, der skulde ligge i, at vi nu ere komne ind under parlamentariske Tilstande, at vi kunde faa et meget radikalt Ministerium. Det have vi jo. Dette Ministerium har for øvrigt stillet sig overordentlig forstaaende overfor Kirken, endog gjort en Kirkens Mand til Kirkeminister. Man har endvidere peget paa Muligheden af at faa et socialdemokratisk Ministerium, man har sagt, at det var frygteligt, og saa maatte da de Udtalelser høre op om, at den danske Regering og Rigsdag vilde være den mest frisindede Styrelse. Jeg ser lige modsat derpaa, jeg ser netop saadan paa det — og jeg tror, jeg har Ret deri —, at jo mere Rigsdagen og Regeringen ere et Udtryk for de brede, folkelige Lag, desto mere ville de vise sig frisindede, forstaaende og hensynsfulde paa alle Omraader, ogsaa paa det religiøse.

Man har sagt: Socialdemokratiet er jo et Parti, der tænker paa f. Eks. at forfølge Religionen. Der er et Blad her i København, der gør sig det til en Spekulation, kan jeg godt sige, at tale om den religiøse Forfølgelse, der skulde sættes i Gang under et socialdemokratisk Styre, ja, man har sagt: allerede under den nuværende radikale Regering, hvis Indenrigsminister skal have udtalt noget om at omdanne Bevidsthederne i fransk Retning. Man spekulerer efter min Mening paa den uappetitligste Maade i at blande religiøse Momenter ind i den politiske Kamp og i at mistænkeliggøre baade Socialdemokraterne og de radikale som Partier, der i sin Tid ville benytte den Magt, de maatte opnaa ad den politiske Vej, til at undertrykke og krænke Samvittighedsfriheden og den religiøse Overbevisning. Intet kan være mere fejlagtigt.

Vi danske Socialdemokrater sige i den Henseende, som en af vore tyske Meningsfæller sagde paa en tysk Partikongres, da Spørgsmaalet om Socialdemokratiets Stilling til Kirke og Religion var under Behandling: Vi føre ikke Krig med Aander. Vi